# Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* kl. 6

## KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| **Rozdział 1. Światy wyobraźni** | | | | | |
| „Słowa na cenzurowanym”. Rafał Kosik, *Felix, Net i Nika oraz Pałac Snów* (fragmenty) | • rozpoznaje bohaterów powieści<br>• formułuje pytania na wskazany temat<br>• konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami<br>• zna pojęcie *fikcja literacka*<br>• wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym | • prezentuje bohaterów<br>• buduje zróżnicowane pytania<br>• opisuje reakcje bohaterów<br>• dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze<br>• uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych | • uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami<br>• wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań<br>• objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście<br>• wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna<br>• dobiera trafne argumenty w dyskusji | • ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej<br>• tworzy uporządkowany zestaw pytań<br>• ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze<br>• odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach | • wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska<br>• komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego |
| „Okręgi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa | • wyszukuje wyrazy z *ó* i *u* w zestawie | • stosuje zasady ortograficzne do | • zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ó* i *u* w zestawie | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *ó* i *u* w zestawie | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| tajemnic". Pisownia wyrazów z *ó* i *u* | ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna zasady pisowni *ó* i *u*, stara się je stosować<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | poprawnego zapisu wyrazów z *ó* i *u* | ortogramów zawartych w ćwiczeniach | ortogramów zawartych w ćwiczeniach | zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *ó* i *u* |
| „Dziwne postacie z czasownikiem poznacie". Powtórzenie wiadomości o czasowniku | • rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy<br>• rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika<br>• rozpoznaje nieosobowe formy czasownika<br>• rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane<br>• wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej | • tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika<br>• tworzy formy różnych czasów czasownika<br>• odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje<br>• wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to*<br>• poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach<br>• zna pojęcia *czasowniki przechodnie* i *czasowniki nieprzechodnie* | • przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu<br>• przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to* i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu<br>• poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych<br>• odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich | • stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników<br>• funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach<br>• używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | | • poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika | | |
| „Co za czasy! Co za obyczaje!”. **Dialog – rady dla piszących**. Maria Krüger, *Godzina pąsowej róży* (fragmenty) | • prezentuje krótko bohaterkę tekstu<br>• wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły<br>• wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora<br>• podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu<br>• zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy<br>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog | • opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii<br>• omawia różnice między szkołą dawną i współczesną<br>• zna funkcje dialogu w tekście literackim<br>• rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się<br>• zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku | • omawia różne elementy świata przedstawionego<br>• wyraża opinię o szkole w różnych epokach<br>• wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej<br>• używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć<br>• zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych | • w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń<br>• przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole<br>• analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych<br>• rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych<br>• zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych | • redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników | • zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym i stara się je stosować<br>• zna zasady pisowni *nie* z czasownikami i stara się je stosować<br>• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników<br>• dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach | • stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym<br>• stosuje zasady pisowni *nie* z czasownikami<br>• zna zasady pisowni *-źć*, *-ść*, *-ąć* w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować<br>• poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach | • poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym<br>• stosuje zasady pisowni *-źć*, *-ść*, *-ąć* w zapisie zakończeń bezokolicznika<br>• poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach | • poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym<br>• poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika<br>• korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników | • poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym<br>• sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny |
| „Pieśń ujdzie cało”. **Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących.** Dorota Terakowska, *Córka Czarownic* (fragmenty) | • odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego<br>• przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód | • podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia<br>• posługuje się ze zrozumieniem terminami *plener*, *kadr* | • objaśnia, na czym polega zło wyrządzane przez najeźdźców<br>• formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii<br>• interpretuje słowa pieśni | • określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie<br>• wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści | • wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantasy<br>• redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • zna pojęcie *literatura fantasy*<br>• zapisuje prosty dialog<br>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem | • wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście<br>• redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku | • redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu | • objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń<br>• redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu | – oryginalne pod względem treści i stylu |
| „Gdyby babcia miała wąsy… Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników | • rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego<br>• zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego | • tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego<br>• stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego | • przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika<br>• poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego | • funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach<br>• poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego | • wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika |
| „To się wie…”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym *się* | • rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny *się*<br>• zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym *się* | • stosuje formy zaimka zwrotnego *się* w sytuacjach typowych | • opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem *się* i bez niego<br>• poprawnie stosuje zaimek zwrotny *się* | • omawia funkcje zaimka zwrotnego *się* w różnych konstrukcjach składniowych | • używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym *się* w sytuacjach nietypowych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Gdyby nie było marzeń…”. Pisownia cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście* | • wyszukuje wyrazy z cząstkami *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście*<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście* i stara się je stosować | • stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • poprawnie zapisuje cząstki *-bym, -byś -by, -byśmy, -byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście* |
| „Komu tygrys, komu?… bo idę do domu”. Jean--Pierre Davidts, *Mały Książę odnaleziony* (fragmenty) | • zna pojęcie *reklama*<br>• wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję<br>• odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej<br>• czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym | • odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających<br>• odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych<br>• rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych<br>• tworzy prosty tekst o charakterze | • używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa *reklama*<br>• rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych<br>• zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych<br>• tworzy poprawny językowo i stylistycznie | • operuje słownictwem związanym z reklamą<br>• rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych<br>• określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym<br>• używa w tekście o charakterze | • redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu<br>• tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku | tekst o charakterze reklamowym | reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych | |
| „W galaktycznych przestworzach”. Janusz Christa, *Kajtek i Koko w kosmosie* (fragmenty) | • określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie<br>• opowiada o zdarzeniach<br>• zna pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa* | • opisuje tytułowych bohaterów komiksu<br>• wskazuje motywy wykorzystane w komiksie<br>• objaśnia pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa* | • opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu<br>• określa problematykę utworów komiksowych<br>• wyszukuje w tekście neologizmy<br>• wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f. | • zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter<br>• określa funkcję neologizmów<br>• wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f. | • tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu<br>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu |
| „Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach | • rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy<br>• rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika<br>• zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować | • odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych<br>• stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna pojęcia *rzeczowniki żywotne* i *nieżywotne* oraz | • zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne<br>• rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe | • zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite<br>• stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika<br>• wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika | *rzeczowniki osobowe* i *nieosobowe*<br>• tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych<br>• wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika | • określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki<br>• wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika | w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych<br>• wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów | |
| „Gry z konwencją”. Stanisław Lem, *Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła* | • wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji<br>• porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej<br>• wyszukuje w tekście neologizmy<br>• wymienia wybrane cechy klasycznej baśni | • ustala czas akcji<br>• wyszukuje informacje w tekście<br>• wskazuje elementy komizmu w utworze<br>• wymienia większość cech klasycznej baśni | • objaśnia, kim są bohaterowie tekstu,<br>• relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka<br>• wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów<br>• wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema | • tworzy notatkę encyklopedyczną<br>• używa ze zrozumieniem słowa absurd<br>• formułuje przesłanie utworu | • objaśnia intertekstualny charakter opowiadania<br>• redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu |
| „W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki | • identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za | • rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności<br>• zna rzeczowniki odmieniające się tylko | • odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu *oko*, *ucho* – w zależności od znaczenia | • wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników | • funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | pomocą liczb, np. *setka*, *ósemka*<br>• dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł | w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej | • tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach | • tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach | nietypowych rzeczowników<br>• sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny |
| „Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z *rz* i *ż* | • wyszukuje wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna zasady pisowni *rz* i *ż*, stara się je stosować<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz* i *ż* | • zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *rz* i *ż* |
| „Puk, puk, to ja... twoja wyobraźnia...”. Zbigniew Herbert *Pudełko zwane wyobraźnią* | • wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze<br>• zna pojęcie *adresat wiersza*<br>• określa nastrój wiersza | • wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazy poetyckiego<br>• określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza<br>• wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu | • używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego<br>• opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza<br>• objaśnia przenośne znaczenia w wierszu | • przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu<br>• określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego<br>• wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich | • tworzy tekst poetycki inspirowany wierszem Zbigniewa Herberta – oryginalny pod względem treści i formy |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników | • rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy<br>• określa liczbę i rodzaj przymiotników<br>• zna stopnie przymiotnika<br>• stopniuje przymiotniki | • wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika<br>• określa przypadki przymiotników<br>• wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu | • łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe<br>• stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach<br>• objaśnia funkcję stopni przymiotnika | • funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem<br>• prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni |
| „Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z *ch* i *h* | • wyszukuje wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna zasady pisowni *h* i *ch*, stara się je stosować<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *h* i *ch* | • zapisuje poprawnie większość wyrazów z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *h* i *ch* |
| **Rozdział 2. Wartości poszukiwane** | | | | | |
| „Odkrywanie prawdy o talentach”. Ewangelia wg św. Mateusza *Przypowieść o talentach* | • czyta uważnie przypowieść<br>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści<br>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym | • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście<br>• ocenia zachowanie pana wobec sług | • określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści<br>• analizuje problem winy i kary<br>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści | • objaśnia znaczenia słowa *talent*<br>• objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego | • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | • rozumie znaczenia słów i pojęć: *drugie dno*, *prawdy moralne* | • określa cechy fabuły przypowieści | • omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym | • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania |
| „Ortografia na szklanym ekranie”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą | • wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą | • zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą |
| „Humorystyczne i bardzo sceptyczne”. Stopniowanie przysłówków | • rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy<br>• rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem<br>• zna stopnie przysłówka<br>• stopniuje przysłówki | • wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki<br>• zestawia przysłówki o przeciwstawnym znaczeniu<br>• wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu | • rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem<br>• objaśnia funkcję stopni przysłówka | • rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków<br>• funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha”. Ewangelia według św. Mateusza *Przypowieść o siewcy* | • czyta uważnie przypowieść<br>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści<br>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym | • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście<br>• rozumie znaczenie pojęcia *przesłanie utworu* | • określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści<br>• określa cechy fabuły przypowieści<br>• odczytuje podstawowe treści ukryte<br>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści | • objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego<br>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym | • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych |
| „Mieć olej… w głowie”. Ewangelia według św. Mateusza *Przypowieść o pannach roztropnych i nierozsądnych* | • czyta uważnie przypowieść<br>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści<br>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym | • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście<br>• zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego | • określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści<br>• określa cechy fabuły przypowieści<br>• odczytuje podstawowe treści ukryte<br>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści<br>• wskazuje w tekście cechy gatunkowe | • objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego<br>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym<br>• wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu | • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych<br>• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania |
| „Opowieść z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza *Przypowieść* | • czyta uważnie przypowieść<br>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści<br>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym | • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście<br>• ocenia zachowanie bohaterów | • określa nadawcę, odbiorcę oraz cechy fabuły przypowieści<br>• ocenia postawy bohaterów | • objaśnia przenośne znaczenia elementów świata przedstawionego<br>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym | • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| *o miłosiernym Samarytaninie* | | | • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści | • objaśnia współczesne znaczenie słowa *samarytanin* | • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania |
| „Błądzić jest rzeczą ludzką". Ewangelia według św. Łukasza *Przypowieść o synu marnotrawnym* | • czyta uważnie przypowieść<br>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści<br>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym | • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście<br>• ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca<br>• zapoznaje się z pojęciem *symbol* | • opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści<br>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści<br>• określa cechy fabuły przypowieści<br>• rozumie znaczenie pojęcia *symbol* | • objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego<br>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym<br>• bierze udział w dyskusji na temat wybaczania | • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych<br>• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania<br>• prowadzi dyskusję |
| „W muzealnej sali liczbom miejsce dali". Typy liczebników | • rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy<br>• odróżnia liczebniki główne od porządkowych | • wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika<br>• rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone | • wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot<br>• stosuje prawidłowe formy liczebników | • używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych<br>• funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki *Przyjaciele* | • zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań<br>• dostrzega uosobienia w tekście<br>• umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła<br>• zna pojęcie *morał* | • przytacza właściwe fragmenty tekstu<br>• wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach<br>• ocenia postępowanie bohaterów<br>• formułuje pouczenie wynikające z utworu | • przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową<br>• poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów<br>• zna pojęcie *ironia*<br>• uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia | • proponuje interpretację głosową kwestii wypowiadanych przez bohaterów tekstu<br>• wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania<br>• dostrzega ironiczny charakter epitetu *serdeczny*<br>• formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni | • tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu |
| „Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników | • odróżnia liczebniki proste od złożonych<br>• dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników | • wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu | • wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych | • poprawnie odmienia liczebniki wielowyrazowe | • poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników |
| „I śmiech niekiedy może być nauką”. Ignacy Krasicki *Lew pokorny*, *Szczur i kot*, *Wół i mrówki*, | • dostrzega komizm w bajkach<br>• wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie | • zna pojęcie *komizm*<br>• określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach | • objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach<br>• objaśnia pojęcie *alegoria* | • rozpoznaje różne rodzaje komizmu<br>• wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek | • wyraża opinię na temat wartości przedstawionych w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń



© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| *Żółw* i *mysz*, *Malarze*, *Mądry i głupi* | • zna pojęcie *kontrast*<br>• rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich<br>• omawia morał wybranej bajki | • wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu<br>• wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią | • używa skontrastowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek<br>• wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego | • objaśnia funkcję kontrastu w bajkach<br>• wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek | poparcie swojego stanowiska |
| „Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie | • zna pojęcie *zaimek*<br>• rozpoznaje niektóre *zaimki* wśród innych części mowy | • wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy<br>• stosuje poprawne formy zaimków odmiennych | • rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują | • funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni |
| „Tu i ówdzie, siaki, owaki… Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków | • wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe | • wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków | • rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią | • wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych | • poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów |
| „Nosiła czapla razy kilka…”. Ignacy Krasicki *Czapla ryby* | • odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych | • sporządza plan najważniejszych zdarzeń<br>• przekształca zdania złożone na pojedyncze | • wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce | • używa ze zrozumieniem słów *manipulacja* i *hipokryzja* w wypowiedzi | • redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| *i rak*, *Kruk i lis* | • podejmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażeń szczegółowych ogólnymi<br>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę | oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi<br>• redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku | • uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobranego przysłowia<br>• redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę | na temat działań głównej bohaterki<br>• wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych<br>• redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę | |
| „Gdy złodzieje rozrabiają, detektywi pracę mają”. Przyimki | • rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy<br>• rozpoznaje przyimki proste i złożone<br>• wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe | • tworzy przyimki złożone<br>• wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadka rzeczownika<br>• rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przyimkowych | • używa poprawnych wyrażeń przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności<br>• odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażeń w funkcji przysłówka | • poprawnie zapisuje przyimki złożone<br>• poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe<br>• funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażeń przyimkowych oraz ich funkcji |
| „Dla zdrowia i urody”. Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych | • wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych i stara się je stosować | • stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | | | | pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych |
| „Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami”. Spójniki | • zna pojęcie *spójnik*<br>• rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy | • wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków | • objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych | • funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych |
| „Czasami cuda się zdarzają…”. Adam Mickiewicz *Powrót taty* | • wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją<br>• objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów<br>• przedstawia bohaterów<br>• wyodrębnia wypowiedzi bohaterów | • odtwarza główne wydarzenia utworu<br>• dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń<br>• opisuje zachowanie skontrastowanych postaci<br>• zna pojęcie *monolog* | • porządkuje wydarzenia według podanego schematu<br>• zna pojęcie *retrospekcja*<br>• objaśnia przemianę bohatera<br>• nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci | • charakteryzuje sposób prowadzenia narracji<br>• określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze<br>• omawia wartości wyeksponowane w tekście | • opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • rozpoznaje typy zdań wypowiadanych przez bohaterów ballady | | | • przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi | |
| „Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik | • zna pojęcie *wykrzyknik* jako część mowy<br>• rozpoznaje wykrzykniki w tekście | • uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami<br>• wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związki wyrazowe w zdaniu | • używa wykrzykników w wypowiedziach<br>• rozpoznaje funkcje wykrzykników | • określa funkcje wykrzykników<br>• poprawnie zapisuje wykrzykniki | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym |
| „Z pewnością lub z niedowierzaniem. Czy to się stanie?” Partykuła | • zna pojęcie *partykuła*<br>• rozpoznaje partykuły w tekście | • uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu | • używa partykuł w wypowiedziach<br>• rozpoznaje funkcje partykuł | • określa funkcje partykuł<br>• poprawnie zapisuje partykuły | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi |
| „Raj utracony”. Juliusz Słowacki *W pamiętniku Zofii Bobrówny* | • czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy<br>• określa uczucia osoby mówiącej<br>• porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi<br>• recytuje tekst wiersza | • wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza<br>• określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznacznych<br>• wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję | • analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny<br>• rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie<br>• objaśnia, czym dla poety była ojczyzna | • interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym<br>• używa ze zrozumieniem słów *nostalgia*, *idealizacja* w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej | • opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny<br>• redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | • recytuje tekst wiersza, podkreślając głosem ważne słowa | • artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji<br>• recytuje tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój wiersza | • określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu<br>• głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści | |
| „Ostatnia bitwa generała". Juliusz Słowacki *Sowiński w okopach Woli* | • czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem historycznym utworu<br>• przedstawia bohatera utworu | • opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze<br>• opisuje bohatera utworu | • określa temat utworu<br>• opisuje postawę bohatera utworu<br>• przedstawia i uzasadnia swoje zdanie<br>• wskazuje użyte w utworze środki językowe | • opisuje miejsce akcji<br>• ocenia postawę bohatera utworu<br>• objaśnia znaczenie legendy literackiej<br>• określa funkcję użytych środków językowych | • wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich<br>• porównuje Leonidasa z generałem Sowińskim |
| „Tęsknota za światem utraconym?" Anna Kamieńska *Prośba* | • czyta tekst poetycki<br>• zapoznaje się z pojęciem *hymnu*<br>• rozpoznaje modlitewny charakter utworu | • opisuje obrazy poetyckie w utworze<br>• opisuje nastrój wiersza<br>• wymienia cechy hymnu | • określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia<br>• określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie<br>• zestawia wartości i antywartości | • wskazuje funkcję apostrofy<br>• wyjaśnia znaczenie metafor<br>• przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem | • interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu<br>• bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!”. Pisownia *nie* z różnymi częściami mowy | • wyszukuje wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna zasady pisowni *nie* z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu *nie* z różnymi częściami mowy | • zapisuje poprawnie większość wyrazów z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy |
| „Z dłonią w dłoni, z sercem przy sercu”. Tadeusz Różewicz, *Przepaść* | • wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza<br>• podaje skojarzenia z wyrazem *przepaść*<br>• określa znaczenie gestu podania ręki<br>• zna pojęcie *sytuacja liryczna*<br>• rozpoznaje wiersz biały | • podaje informacje na temat bohaterki wiersza<br>• dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu<br>• analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza<br>• wskazuje cząstkę wiersza ujawniającą obecność osoby mówiącej<br>• zna cechy wiersza białego | • wyodrębnia w wierszu obrazy ukazujące świat<br>• objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu<br>• przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę<br>• objaśnia pojęcie *sytuacja liryczna* w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza<br>• analizuje budowę wiersza | • opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły<br>• objaśnia znaczenia przenośni poetyckich<br>• przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze<br>• określa wartości istotne dla osoby mówiącej<br>• proponuje interpretację głosową utworu | • formułuje refleksje na temat problemu poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu<br>• objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| **Rozdział 3. Małe filozofowanie** | | | | | |
| „Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią". Isaac Bashevis Singer, *Dzień, w którym się zgubiłem* (fragmenty) | • redaguje ogłoszenie na temat bohatera<br>• zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera<br>• wie, czym zajmuje się filozofia | • opowiada o zdarzeniach<br>• wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio<br>• wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym | • porządkuje relacje na temat bohatera<br>• rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej<br>• formułuje pytania o charakterze filozoficznym | • podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia<br>• opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej<br>• formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych | • redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu<br>• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi |
| „Czy o tym śniło się filozofom?". Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniach | • tworzy różne typy wypowiedzeń<br>• stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi<br>• odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika | • wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi<br>• rozpoznaje równoważniki zdań<br>• odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego | • wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń<br>• wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach | • celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów<br>• wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on rezygnuje”. Michel Piquemal, *Drogocenna perła* | • streszcza historię przedstawioną w tekście<br>• wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa | • rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera<br>• wskazuje przysłowie oddające sens opowieści<br>• rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze | • rozpoznaje symboliczne znaczenie perły<br>• uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami | • wskazuje przesłanie utworu<br>• omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle | • wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska |
| „Kim był i czym się wsławił? Orzeczenie o tym prawi”. Orzeczenia czasownikowe i imienne | • rozpoznaje w zdaniu orzeczenie<br>• wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej<br>• zna pojęcie *orzeczenie czasownikowe*<br>• zna pojęcie *orzeczenie imienne* | • rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu<br>• wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne<br>• rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu | • rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu *trzeba*, *można*, *należy*, *warto* z towarzyszącym im bezokolicznikiem<br>• nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika | • funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu *trzeba*, *można*, *należy*, *warto* w zdaniu<br>• wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów | • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach |
| „Do «Czasu Snu», do początku początków”. Jan Parandowski *Narodziny świata* | • czyta tekst i przypisy<br>• opowiada treść mitu | • wymienia imiona pierwszych bóstw<br>• wyodrębnia etapy powstawania świata | • opowiada o powstaniu świata według mitologii<br>• wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii | • opisuje walki bogów i określa ich emocje<br>• używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach | • wypowiada się w roli Zeusa<br>• interpretuje mit o czterech wiekach ludzkości |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| (fragmenty *Mitologii*) | | • opowiada o powstaniu człowieka | | odnoszących się do współczesności | |
| „Na początku było słowo…" Stary Testament *Księga Rodzaju* (fragment) | • czyta tekst i przypisy<br>• wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata | • nazywa stwarzane kolejno byty<br>• opisuje świat stworzony przez Boga<br>• porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata | • opisuje sposób stwarzania świata przez Boga<br>• podaje cechy Boga<br>• wymienia przywileje i obowiązki człowieka<br>• wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata | • wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności<br>• objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz<br>• wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzenie świata | • wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli<br>• interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła *Stworzenie Adama* i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym |
| „Szczęście do nas przybywa i podmioty odkrywa". Rodzaje podmiotów | • rozpoznaje w zdaniu podmiot<br>• zna pojęcie *podmiot gramatyczny*<br>• zna pojęcia *podmiot szeregowy* i *podmiot towarzyszący* | • zna pojęcie *podmiot logiczny*<br>• zna pojęcie *podmiot domyślny*<br>• wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe | • rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego<br>• rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego<br>• rozpoznaje zdania bezpodmiotowe | • rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach<br>• funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach | • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach |
| „W sprawach najważniejszej wagi". **List oficjalny** | • czyta *Dekalog św. Franciszka* i analizuje jego treść | • uogólnia treść zapisów kolejnych punktów | • określa odbiorcę słów św. Franciszka | • określa intencję wypowiedzi | • redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| **– rady dla piszących**. *Dekalog św. Franciszka* | • czyta informacje o św. Franciszku<br>• rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną<br>• zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego<br>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny | *Dekalogu* w formie tytułów<br>• wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego<br>• wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego<br>• zapisuje poprawnie datę dzienną<br>• redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku | • wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską<br>• objaśnia pojęcia *język oficjalny* i *język nieoficjalny*<br>• analizuje budowę regulaminu<br>• redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny | sformułowanej w formie dekalogu<br>• analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej<br>• rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego<br>• formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach<br>• redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny | list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu |
| „Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji* | • wyszukuje wyrazy z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* | • zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji* |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki | • rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami<br>• zna funkcję składniową przydawki | • buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami<br>• wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka | • rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy<br>• rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia | • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach<br>• funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki | • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach |
| „O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, *Prawda* | • wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze<br>• wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza<br>• wie, że prawda jest uniwersalną wartością | • wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu<br>• określa funkcję powtarzających się słów w wierszu<br>• używa frazeologizmów ze słowem *prawda* | • wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy<br>• objaśnia metaforyczne porównanie<br>• zna pojęcie *anafora*<br>• rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich | • opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń<br>• wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza<br>• objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu<br>• używa ze zrozumieniem słowa *dogmat* | • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi<br>• redaguje bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu |
| „Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia | • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami<br>• zna funkcję składniową dopełnienia | • buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami<br>• wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia | • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy<br>• rozumie zależność między stroną czynną i bierną | • rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku<br>• określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących | • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | | czasownika a funkcją dopełnienia | • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach | |
| „Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników | • rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu<br>• zna funkcję składniową okoliczników | • buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami<br>• wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki | • rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny<br>• nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki | • funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach | • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach |
| „Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego | • rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (*podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik*)<br>• przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami | • wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określane i określające<br>• wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające | • analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy<br>• używa ze zrozumieniem pojęć *podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie* podczas analizy składniowej zdania | • objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne<br>• używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu<br>• przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego |
| „Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone | • zna pojęcie *zdanie podrzędnie złożone* | • objaśnia pojęcie *zdania podrzędnie złożone* na przykładach | • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych | • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone | • wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne | | odpowiednio do przyjętego celu<br>• funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach | w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |
| „Melomani są wzywani". Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone | • rozpoznaje zdania współrzędnie złożone<br>• zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych<br>• rozpoznaje zdania podrzędnie złożone | • zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe<br>• odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu<br>• objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym | • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów<br>• przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów<br>• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu | • poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu<br>• funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu<br>• zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |
| „Osobę, którą lubił, poślubił…" Zdanie podrzędne przydawkowe | • zna pojęcie *zdanie podrzędne przydawkowe*<br>• zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym | • objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne przydawkowe* na przykładach<br>• wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe | • tworzy zdania podrzędne przydawkowe<br>• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach | • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | | złożonych z podrzędnym przydawkowym | • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach | wypowiedziach ustnych i pisemnych |
| „Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe | • zna pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe*<br>• zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym | • objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe* na przykładach<br>• wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe | • tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe<br>• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym | • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym<br>• funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |
| „W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne okolicznikowe | • zna pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe*<br>• zna rodzaje zdań okolicznikowych<br>• zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym | • rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych<br>• objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe* na przykładach<br>• wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe | • nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych<br>• tworzy zdania podrzędne okolicznikowe<br>• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym | • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym<br>• funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe | • zna pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe*<br>• zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym | • objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe* na przykładach<br>• wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe | • tworzy zdania podrzędne podmiotowe<br>• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym | • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym<br>• funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |
| „Jest taki, że aż dech zapiera…”, Zdanie podrzędne orzecznikowe | • zna pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe*<br>• zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym | • objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe* na przykładach<br>• wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe | • tworzy zdania podrzędne orzecznikowe<br>• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym | • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym<br>• funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „I łaciate, i kudłate, pręgowane i skrzydlate...”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych | • stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń<br>• zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować<br>• dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym<br>• stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu | • poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych<br>• stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu | • poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu | • twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń<br>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu<br>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych |
| **Rozdział 4. Piękno uchwycone** | | | | | |
| „Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem”. Jerzy Harasymowicz | • przytacza epitety z wiersza<br>• wyszukuje porównania dotyczące zwierząt | • wymienia elementy krajobrazu z wiersza | • nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza<br>• objaśnia znaczenie przenośni | • wybiera epitety najpełniej oddające istotę opisywanych obiektów | • analizuje tekst na poziomie metaforycznym<br>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| *W marcu nad ranem* | • zna pojęcie *obraz poetycki* | • wskazuje przenośnie mające charakter ożywienia<br>• określa cechy obrazu poetyckiego | • rozumie wpływ środków językowych na charakter obrazu poetyckiego | • podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami<br>• objaśnia pojęcie *obraz poetycki* w odniesieniu do omawianego tekstu | temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza |
| „Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat". Słownik poprawnej polszczyzny | • samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych<br>• zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny | • korzysta ze słownika wyrazów obcych<br>• zna budowę słownika poprawnej polszczyzny<br>• wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny | • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny<br>• wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń | • korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb | • sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji |
| „Oryginalne obrazy malarza oryginała". Bożena Fabiani *Moje gawędy o sztuce* (fragmenty) | • zaznacza na osi czasu okres życia artysty<br>• nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich<br>• rozpoznaje w tekście zgrubienia<br>• wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać | • przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza<br>• przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich<br>• wie, jaka jest funkcja zgrubień<br>• funkcjonalnie przekształca tekst | • określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza<br>• wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście<br>• omawia pojęcie *zgrubienie*, odwołując się do przykładów z tekstu | • wskazuje w tekście wyrazy oceniające<br>• używa ze zrozumieniem wyrazów *subiektywny*, *obiektywny*, *pejoratywny*<br>• przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje | • wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska<br>• objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski<br>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | | | • dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim | | językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej |
| „Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach | • dzieli wyrazy na głoski i litery<br>• wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce<br>• odróżnia spółgłoski od samogłosek | • rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze<br>• podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek<br>• rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie | • prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach<br>• poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek | • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych<br>• wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych | • swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych |
| „Czarodzieje pędzla i pióra”. **Rady dla opisujących obraz**. Paul Cézanne *Martwa natura z jabłkami i pomarańczami* | • ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku<br>• wie, co przedstawia martwa natura<br>• podaje podstawowe informacje na temat obrazu | • wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów<br>• wyraża opinię na temat dzieła malarskiego<br>• redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku | • wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych<br>• używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej<br>• redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe | • porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej<br>• formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła<br>• redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, | • redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu<br>• swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu | | | językowo i stylistycznie opis obrazu | |
| „Słowem malowane”. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska *Olejne jabłka* | • wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku<br>• określa sytuację liryczną w wierszu<br>• redaguje zaproszenie na wernisaż | • wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem<br>• określa emocje osoby mówiącej | • określa funkcję uosobień użytych w wierszu<br>• przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki | • odczytuje znaczenie przenośnych określeń<br>• porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice | • analizuje tekst na poziomie metaforycznym<br>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza<br>• przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury |
| „Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słychać”. Oznaczanie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych | • wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych | • stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych | • poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń



© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | i bezdźwięcznych, stara się je stosować<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | | | | |
| „Dźwięki, brzdęki, komfort maleńki”. Głoski ustne i nosowe | • zna pojęcia *głoski ustne* i *głoski nosowe*<br>• podaje przykłady głosek ustnych i nosowych | • odróżnia głoski ustne od nosowych | • poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe | • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach | • swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych |
| „Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych *en*, *em*, *on*, *om* | • wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi *en*, *em*, *on*, *om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om*<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om*, stara się je stosować | • stosuje zasady pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • poprawnie zapisuje połączenia literowe *en*, *em*, *on*, *om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om* |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń



© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Impresja na temat wdzięku". Tadeusz Kubiak *W stroju z mgły* | • omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza<br>• wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego<br>• ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa<br>• wie, jakie utwory zalicza się do liryki | • opisuje sytuację przedstawioną w wierszu<br>• wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór<br>• wie, na czym polega przerzutnia<br>• opisuje nastrój utworu | • wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki<br>• opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy<br>• wyszukuje przerzutnie w tekście<br>• omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność | • objaśnia znaczenie metafory<br>• opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego<br>• przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi<br>• określa wpływ przerzutni na rytm utworu | • analizuje tekst na poziomie metaforycznym<br>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza<br>• wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych |
| „Żyją jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki". Pisownia zakończeniami *-ę, -em, -ą, -om* | • wyszukuje wyrazy z zakończeniami *-ę, -em, -ą, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami *-ę, -em, -ą, -om* | • zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-ę, -em,--ą, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-ę, -em, -ą, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-ę, -em, -ą, -om* |
| „Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie". Akcent | • dzieli wyraz na sylaby<br>• prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem | • wie, czym jest akcent wyrazowy<br>• określa funkcję akcentu zdaniowego | • prawidłowo akcentuje większość wyrazów | • prawidłowo akcentuje wyrazy<br>• funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do | • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| wyrazowy i zdaniowy | | | • stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową | wyeksponowania znaczeń wypowiedzi | i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych |
| „Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł…”. Joanna Pollakówna *Stare fotografie* | • wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu<br>• wymyśla i zapisuje dialog, który mogły prowadzić bohaterki wiersza<br>• zna funkcję pytania retorycznego | • opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej<br>• określa nastrój bohaterek wiersza<br>• ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze | • przytacza przenośnie obrazujące upływ czasu<br>• wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki<br>• odpowiada na pytania z tekstu<br>• ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego | • przedstawia refleksje związane z wierszem<br>• dostrzega artystyczną kreację w fotografii<br>• dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu | • analizuje tekst na poziomie metaforycznym<br>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza<br>• wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska |
| „Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, *Agenci na deskorolkach. Nie byle co!* (fragment) | • ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy<br>• wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot | • opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji<br>• rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. | • wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu<br>• określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie | • uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki<br>• rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne | • redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu<br>• twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu<br>• zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej | • rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażeń omownych<br>• objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę | • wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu<br>• wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów | • określa motywy działania wybranych bohaterów<br>• dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście | |
| „Rozbite sejfy, skradzione dzieła”. Pisownia przedrostków | • wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków<br>• korzysta ze słownika ortograficznego | • zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować | • stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków |
| „Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz Pan *Tadeusz – Księga IV* (fragmenty) | • czyta tekst i przypisy<br>• wymienia bohaterów<br>• wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu<br>• zapoznaje się z pojęciami: *instrumentacja głoskowa*, *wyliczenie* | • relacjonuje treść fragmentu<br>• przedstawia Wojskiego<br>• wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze<br>• opisuje instrument Wojskiego | • wyszukuje w tekście potrzebne informacje<br>• charakteryzuje Wojskiego<br>• wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie<br>• wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu | • opisuje sytuację ukazaną we fragmencie<br>• ocenia umiejętności Wojskiego<br>• określa funkcje środków stylistycznych użytych we fragmencie epopei | • wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przerzutnie<br>• interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| **Rozdział 5. Czas relaksu** | | | | | |
| „Pod piracką banderą". Robert Louis Stevenson, *Wyspa skarbów* (fragmenty) | • rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu<br>• opisuje Wyspę Skarbów<br>• redaguje krótki list w imieniu kapitana statku<br>• wie, co jest tematem powieści przygodowej<br>• określa typ narratora występującego we fragmencie powieści | • nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu<br>• wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu<br>• wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy<br>• identyfikuje utwór jako powieść przygodową | • sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów<br>• wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów<br>• prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej<br>• wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki | • podaje różne znaczenia słowa *skarb*<br>• określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie<br>• opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów<br>• ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie | • swobodnie i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu<br>• wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu piractwa internetowego<br>• opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści |
| „Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy". Pisownia przyrostków | • wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach<br>• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków | • zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować | • stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach | • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przyrostków |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| | • korzysta ze słownika ortograficznego | | | | |
| „Ciemna i jasna strona Mocy”. George Lucas, *Gwiezdne wojny*: część IV – *Nowa nadzieja* (fragmenty) | • czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów *Gwiezdne wojny*<br>• prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojmania<br>• wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi<br>• wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f. | • zna cechy filmu kultowego<br>• rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu<br>• dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze<br>• wie, co obejmuje scena filmowa | • odtwarza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki<br>• opisuje bohatera reprezentującego siły zła<br>• redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego<br>• obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej | • objaśnia pojęcie *film kultowy* w odniesieniu do *Gwiezdnych wojen*<br>• opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu<br>• określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji<br>• wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów |
| „Wśród wyrazów gości nie tylko wartości”. Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne | • rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne | • dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy | • używa wyrazów i określeń synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych | • funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| „Na srebrnych ekranach”. Marcin Kalita, *Aktorzy leczą ludzkie dusze* (fragmenty) | • wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu<br>• rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów<br>• czyta wywiad z aktorką telewizyjną<br>• wie, czym jest talk-show | • wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego<br>• wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych<br>• określa tematykę wywiadu<br>• prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa | • określa tematykę serialu<br>• objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci<br>• dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie<br>• wyraża własną opinię na temat aktorstwa | • objaśnia pojęcie *kino familijne* w odniesieniu do serialu *Rodzina zastępcza*<br>• odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym<br>• określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad<br>• formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu |
| „Zrobić minę na widok miny”. Wyrazy wieloznaczne | • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne | • podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych | • używa wyrazów wieloznacznych | • funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych |
| „W oparach absurdu i wyobraźni”. Konstanty Ildefons Gałczyński, *Teatrzyk* | • przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki<br>• podaje imiona postaci | • wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie | • analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej | • analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki<br>• objaśnia absurdalność wybranej sceny | • opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki *Teatrzyku „Zielona Gęś”* – oryginalny pod względem treści i stylu |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| *Zielona Gęś* (fragmenty) | • podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem *osioł*<br>• wie, czym jest kabaret | • wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu<br>• rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego<br>• zna podstawowe informacje na temat *Teatrzyku „Zielona Gęś”* | • przedstawia reakcje bohaterów sztuki<br>• wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego<br>• wskazuje elementy humorystyczne w sztuce | • wskazuje element satyryczny w sztuce<br>• wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu | • objaśnia na podstawie informacji w *Słowniczku* funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego |
| „W słowach emocji szuka – trudna to sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie | • rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie<br>• zna pojęcia *zgrubienie* i *zdrobnienie* | • rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście<br>• tworzy zdrobnienia i zgrubienia | • zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie<br>• podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie | • używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi | • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słowne |
| „Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. **Rady dla dyskutujących.** Kazimierz | • wskazuje bohaterów realistycznych<br>• rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści<br>• opowiada o wydarzeniach | • określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści<br>• objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego | • charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze<br>• wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego utworu | • sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci<br>• odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych | • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | konieczne (ocena: dopuszczający) | podstawowe (ocena: dostateczny) | rozszerzone (ocena: dobry) | dopełniające (ocena: bardzo dobry) | ponadprogramowe (ocena: celujący) |
| | UCZEŃ | | | | |
| Szymeczko, *Czworo i kości* (fragmenty) | • czyta rady dla dyskutujących<br>• bierze udział w dyskusji | • rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry<br>• rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji<br>• formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji | • wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantasy<br>• wyraża opinię na temat RPG<br>• formułuje właściwe kontrargumenty | • określa rolę bohaterów w rozwoju akcji<br>• posługuje się ze zrozumieniem słowem *dezaprobata*<br>• przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji | • wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska |

**AUTORZY:** Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2019